

stěn lomu. Pro tento účel odpolední práce F-ovy bylo by po případě přes onen příkaz H-ův v ní shledati dodělání, tedy část práce uložené H-em, obzvláště, je-li — což rozsudek ani nezjišťuje ani nepopírá — příkazem aneb alespoň zvykem, že, kdo láme v dotčeném lomě kámen, odčiní před odchodem z lomu všechny změny skalní stěny jím způsobené, kterými jest ohrožena bezpečnost osob později v lomu tom pracujících. Zjistil-li rozsudek onen příkaz H-ův, přesněji jeho zákaz dalšího lámání (dobývání) kamene, nezjistil-li však okolnosti opodstatňující dále řečenou souvislost práce, kterou konal F. po onom zákazu v době, kdy ho stihl úraz, s prací uloženou F-ovi H-em z podnětu R-ova, spočívá rozsudek v předpokladu, že úraz ten byl výsledkem toho, že stěžovatelé zanedbali, t. j. opomenuli povinný dozor na práci F-ovu, a tím i kvalifikaci skutku jako přečinu nedbalého usmrcení podle § 335 tr. zák., na nesprávném použití zákona, takže jest jej v části odsuzující z důvodu § 281 čís. 10 tr. ř. zrušiti, aniž třeba zabývatí se ostatními vývody stížnosti, které v podstatě napadají jen skutkové závěry rozsudku a nebudují vtrousené právní námitky, jak zákonné dolíčení právních námitek žádá, výhradně na skutečnostech rozsudkem zjištěných. Nehledě k nedostatku zjištění již uvedených není ve zrušeném rozsudku ani skutkových zjištění, jichž — i u setrvání na předpokladu, že podnikatelem prací F-em a S-em vykonaných byl stěžovatel R. — bylo by třeba k posouzení, zda bylo podnikatelem, po případě zřízeným jím dozorcem opomenuto některé a které ze zabezpečovacích opatření jím náležejících (a ovšem i možných), zda by bylo opomenutým opatřením zabráněno nehodě Josefa F-a a zda byl si podnikatel, po případě zřízený dozorce vědom, anebo zda mohl si býti vědom nutnosti opomenutého opatření a nebezpečí s opomenutím jeho spojeného. Proto nelze rozhodnouti ihned ve věci samé, nýbrž nutno vrátiti věc soudu prvé stolice k opětovnému projednání a rozsouzení v rozsahu zrušení a to ohledně obou stěžovatelů, protože skutková zjištění zrušeného rozsudku nestačí ani k posouzení, zda náležela podle toho, co shora uvedeno, povinnost k zabezpečení F-a a S-a proti nebezpečí spojenému s prací v kamenném lomu, zejména dozor nad prací tou a po případě i poučení před započatím práce samotnému podnikateli, t. j. stěžovateli R-ovi či druhému stěžovateli H-ovi jakožto osobě dozorčí, podnikatelem platným způsobem zřízené. Vylíčený způsob rozhodnutí umožňuje podle § 5 zákona čís. 3 ř. zák. na rok 1878 vyhověti stížnosti za souhlasu generální prokuratury ihned v zasedání neveřejném.

Čís. 3485.

Pojem »podněcování« ve smyslu § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky jest naplněn každým působením na cit a vůli, jímž má býti vyvoláno nebo posíleno rozhodnutí k trestným činům individuálně a časově neurčitým; nezáleží na tom, zda podněcování mělo nebo mohlo míti přímý a bezprostředně se projevující účinek (při podněcování k vojenským zločinům nebyli přítomni ani vojáci ani nováčci).

Pokud sem spadá srovnávání ústavních poměrů v Rusku s našimi.

Zákon na ochranu republiky v § 15 čís. 3 nijak nevymezuje ani předmět podněcování, ani prostředky k tomu použité, maje v pojmu pod-

něcování na zřeteli účel, jehož chce pachatel docílit a nebere při tom v úvahu intensitu k tomu podle vlastností předmětu potřebnou, ani jakost prostředků k podněcování použitých.

(Rozh. ze dne 15. května 1929, Zm I 731/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 7. listopadu 1928, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle § 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, uplatňující číselně důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a), 10 tr. ř., neprovádí tento důvod vůbec, tvrdíc i s hlediska tohoto zmatku vlastně beztrestnost výroků obou obžalovaných. Důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) je však z největší části proveden způsobem odporujícím zákonu, neboť zmateční stížnost při provádění tohoto zmatku musí vycházeti ze souhrnu těch skutečností, jmenovitě i ze smyslu a významu závadných výroků, jak je zjistil závazně (258 a § 288 čís. 3 tr. ř.) nalézací soud a nesmí svémocně hodnotiti výsledky řízení. Tu však zmateční stížnost jednak si rozděluje řeči obou obžalovaných na jednotlivé oddíly, i z těch pak vybírá jednotlivé jejich části a částečně dokonce pomíjejíc právě ty nejzávažnější věty, které řečem obžalovaných vtiskují závadný ráz, vykládá sama jejich smysl a význam odchylně od výkladu nalézacího soudu a jen na tomto základě dokazuje pak mylné použití zákona. Platí to o námitkách pod I a), b) zmateční stížnosti obžalovaného Gustava B-a, na něž pak i druhý stěžovatel poukazuje, kde s odvoláním na § 117 Ústavní listiny vychází zmateční stížnost jen z toho, jakoby obžalovaní jen dovoleně a s hlediska historického srovnávali ústavní poměry v Rusku s našimi, což prý není způsobilé vyvolati nenávist proti vládní formě, ale ani z vyvolání nenávisti nedá se prý vyvoditi jako nutný účinek rozhodnutí k násilnému odstranění, ke změně ústavy. Tu zmateční stížnost obžalovaného Gustava B-a pomíjí při svém samovolném hodnocení ještě i to, že nalézací soud vzal při srovnávání těchto poměrů v úvahu i další část řeči obžalovaného Gustava B-a, jmenovitě jeho prohlášení, že ruští dělníci poznali správnost učení Marxova, že není možno pokojným vývojem přejíti z kapitalistického systému do systému socialistického, že proletariát jen cestou revolučního třídního boje, cestou ozbrojeného povstání může býti osvobozen, že jen touto cestou je možno vykořisťování a potlačování buržoasií odstraniti a vládu dělníků a rolníků zříditi. Tento veliký výsledek ruských dělníků a rolníků, že jest jen proto možný, že dovedli kapitalistické zařízení úplně rozbít a na tomto základě proletářský stát, diktaturu proletariátu zříditi. Na tomto základě pak ovšem je nalézacím soudem logicky dovozena ze snahy vzbuditi oním srovnáváním nenávist i snaha vyvolati rozhodnutí k násilnému odstranění této tvrzené příčiny zla a tudíž snaha

podněcovati k pokusu násilné změny ústavy republiky, pokud jde o demokraticko-republikánskou formu státu. I kdyby se tedy v úvahách zmateční stížnosti, zda tento poslední závěr plyne ze zjištěné snahy vzbuditi nenávist, měl spatřovati uplatněným pro tuto část odůvodnění i zmatek podle § 281 čís. 5 tr. ř. — nedostatek logických důvodů — jeví se zmateční stížnost zřejmě bezdůvodnou, jakmile se přihlédne k celému základu, z něhož vycházel nalézací soud.

I pod II. uvedené námitky hodnotí svémocně smysl a význam té části řeči obžalovaného Gustava B-a, kterou nalézací soud označil za přímé podněcování přítomných k tomu, by se spojili k úkladům o republiku, kdežto zmateční stížnost dovozuje, že tu šlo jen o výzvu, by dělnictvo vzalo si příklad z ruských dělníků se zřetelem na energii, obětavost a pod.; jako cíl toho dovozuje však zmateční stížnost v rozporu s rozsudkem ochranu míru, boj o vyšší mzdy, obranu proti útokům politického a jiného rázu, což jest nepřípustným brojením. I tu zmateční stížnost naznačuje výtku nedostatku logických důvodů ve smyslu § 281 čís. 5 tr. ř. námitkou, jakoby nebyl správným závěr, jež vyvodil rozsudek první stolice z prohlášení obžalovaného Gustava B-a, že také zdejší dělnictvo přišlo k přesvědčení, že musí v rozhodném okamžiku následovati činy příklad ruských dělníků a rolníků, jinými slovy, že musí násilím změnit ústavu republiky, demokraticko-republikánskou formu státu a zřídit diktaturu proletariátu. Zmateční stížnost přehlíží však i tu, že nalézací soud dovozoval svoje závěry z celého obsahu řeči obžalovaného Gustava B-a, jenž ostatně i v této části řeči mluvil o jednotné frontě bojovné, o těžké úloze strany v rozhodné chvíli, jako hrála ruská strana, o příkladu ruských dělníků a rolníků ve všem a v každém směru a o tom, že boje a jednání provedou s touž revoluční odhodlaností, silou a obětavostí, s jakou bolševici svá jednání provedli. Z toho obsahu řeči obžalovaného, který zmateční stížnost ve svých úvahách úplně pomíjí, podává se napadený úsudek nalézacího soudu zcela logicky, a i tu případná výtku zmatku podle § 281 čís. 5 tr. ř. vedle nepřípustného vlastního skutkového hodnocení stěžovatelova jeví se zřejmě bezdůvodnou. Zmateční stížnost vytýká dále, že podněcování je vyloučeno vzhledem k zodpovídání se obžalovaných, že jejich organizace odsuzuje toho času pokusy o násilnou změnu ústavy, což i obecnstvu bylo známo, a že proto nemohly jejich řeči míti ani účel ani účinek podněcovati ve smyslu zákonných ustanovení, v rozsudku uvedených. Zmateční stížnost však sama podotýká, že toto zodpovídání se nebylo vyvráceno a má se proto vzít za správné; takto sama uznává, že dovozuje právní závěr ze skutečnosti, v rozsudku nezjištěné a jest proto s hlediska hmotně-právního zmatku podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. i v tomto bodě neprovedena po zákonu. Ostatně jest výtku ta pro posouzení trestnosti činu nerozhodnou, neboť pojem podněcování jest naplněn každým působením na cit a vůli, jímž má býti vyvoláno anebo posíleno rozhodnutí k trestným činům individuálně a zejména tedy i časově neurčitým; tím bezvýznamnějším je, zda mělo a mohlo míti podněcování přímý a bezprostředně se projevující účinek. V této souvislosti a právě uvedenými důvody jest vyvrácena i výtku hmotně-právní, po zákonu provádějící důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. ve větě, že zákon žádá k naplnění skutkové

podstaty podněcování ke konkrétnímu činu, jež jest v dohledné době vykonati, čehož tu však nebylo. V takovém vybízení šlo by již o nedokonané svádění k určitému trestnému činu podle § 9 tr. zák., oproti němuž pojem podněcování podle zákona na ochranu republiky má mnohem širší, výše výtčený obsah.

Zmateční stížnost obžalovaného Rudolfa R-a dovozuje částečně i ohledně podněcování k vojenským zločinům samostatně z jednotlivých odděleně posuzovaných výroků jejich smysl odchýlně od smyslu, jak jej zjistil nalézací soud, a jest tedy rovněž v těchto námitkách provedena proti zákonu. Týká se to hlavně výkladu výroku obžalovaného o tom, pro koho bude armáda bojovati, a dovozování slučitelnosti boje pro republiku a pro proletariát. Částečně právní námitky, zda lze podněcovati vojáky již popuzené, anebo zda je to možno nepravdivým tvrzením, sluší vyvrátiti poukazem na doslov zákona, jenž nijak nevymezuje ani předmět podněcování, ani prostředky k tomu použité, máje v pojmu podněcování na zřeteli účel, jehož chce pachatel docílit, a nebere při tom nijak v úvahu intensitu k tomu podle vlastností předmětu potřebnou, ani jakost prostředků k podněcování použitých. Mylně tedy zmateční stížnost uplatňuje tyto okolnosti jako pro posouzení pojmu podněcování rozhodné. Pokud jde o námitku, že nebyli přítomni ani vojáci ani nováčci, kteří by mohli býti k vojenským zločinům podněcováni, zmateční stížnost tvrdí skutečnost jednak nalézacím soudem nezjištěnou, jednak i stálou praxí nejvyššího soudu za nerozhodnou uznanou, jak bylo odůvodněno v rozhodnutí uveřejněném pod čís. 2877 sb. n. s. a j. Námitky zmateční stížnosti obžalovaného Rudolfa R-a, pokud se vztahují na podněcování k úkladům o republiku, jednak jen poukazují na vývody, jež uvedl prvý stěžovatel, jednak je opakuji, zejména jak již bylo shora uvedeno v příčině poukazu na nynější stanovisko strany k násilnému převratu. Tu stačí odkázati k hořejším vývodům, jimiž jest odůvodněno zamítnutí dotyčných vývodů prvního stěžovatele. Samostatným výkladem významu výroků obžalovaného R-a o cestě, již vyhnáním buržoasie ukázalo dělnictvo v Rusku ke zřízení třídní vlády proletariátu a k tomu, v jaké formě má býti boj proveden a významu slibu následovati ruského příkladu, zjišťuje zmateční stížnost nepřipustně a odchýlně od rozsudku nalézacího soudu smysl těchto výroků, jakoby se týkaly jen podněcování proti jedné skupině obyvatelstva. Tím však rovněž není po zákonu proveden důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Z největší části neprovedenou podle předpisu zákona, částečně pak bezdůvodnou zmateční stížnost obou obžalovaných slušelo proto zavrhnouti.

Čís. 3486.

K subjektivní skutkové podstatě podvodu se vyžaduje, by pachatel již při lstivém předstírání nebo jednání podle § 197 tr. zák. nebo při činech v §§ 199 a 201 tr. zák. uvedených, lstivému předstírání nebo jednání na roveň postavených, byl veden konečným úmyslem způsobiti někomu škodu na majetku nebo jiných právech, by jednal v předem pojatém úmyslu poškozovacím.